

13

نشریه اسلامی

باسمہ تعالیٰ
المنشورالرابطة الثقافية الإسلامية العالمية
International Islamic Cultural Association
انجمن فرهنگی جهانی اسلامی

تاریخ: 2016/12/10 شماره: 13

پاسخگوی پرسش های دانشجویان مسلمان

www.khetabat.com

سوال: متأسفانه یکمقدار پولی را که برای اداء کردن زکات آماده نموده بودم، از نزدم گم شد، و هر چه کوشیدم پیدایش نکردم، حالا تکلیف من چیست، آیا زکات اداء شد، چون نیت من این بود که زکات را اداء کنم، و یا اینکه مجدداً زکات را بپردازم؟

جواب: در صورت مسئوله زکات اداء نشده است، زیرا برای مستحقین نرسید، باید دوباره زکات را از مال خویش اخراج نموده و به فقراء و مستحقین بپردازید.

{ فلو ضاعت لا تسقط عنه الزكاة } (پس اگر زکات ضایع شد از عهده اش ساقط نمی شود) رد المحتار کتاب الزکاة ج - 2 - 15

{ و إن أخرج زكاته، ای عزلها، فتلقت قبل أن يقبضها الفقير لزم رب المال بدلها } (و هرگاه زکاتش را اخراج کرد، یعنی جدایش کرد، سپس ضایع شد، قبل از آنکه آنرا فقیر بگیرد، بر مالک مال عوض آن واجب می گردد) الشیخ منصور البهوتی در کتاب کشف القناع - 269/2

سوال: آیا برای ایجاد کردن محبت و دوستی در بین زن و شوهر از جادو کار گرفتن جایز است؟

جواب: این کار نا جایز و حرام است. در سحر و جادو جز خسارت دنیوی و ضرر قطعی آخروی مفادی متصور نیست، و جز به اراده الله جل جلاله هیچ امری و کاری انجام نمی پذیرد.

الله متعال می فرماید: { وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سَلِيمٍ وَمَا كَفَرَ سَلِيمًا وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَيْئَسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ } (و (گروهی از احبار یهود) به آنچه شیاطین صفتان و گناه پیشگانشان درباره سلطنت سلیمان (به هم می بافتند و بر مردم) می خواندند ، باور داشتند و از آن پیروی نمودند . (چه گمان می بردند که سلیمان پیغمبر نبوده و بلکه جادوگر بوده است و با نیروی

سحر ، پریها و پرندگان و بادها را به زیر فرمان خویش در آورده است و لذا شاه جادوگر کافری بیش نبوده است) . و حال آن که سلیمان هرگز (دست به سحر نیالوده و) کفر نورزیده است ، و بلکه (این) شیاطین صفتان گناه پیشه ، کفر ورزیده اند . (زیرا چنین سخنانی را به هم بافته و به پیغمبر خدا سلیمان افتراء بسته و به جای دستورات آسمانی ، به مردم) جادو و (خرافات و از آثار بجا مانده) آنچه در بابل بر دو فرشته هاروت و ماروت نازل گردیده بود می آموزند . (دو فرشته ای که طریق سحر کردن را برای آشنائی به طرز ابطال آن به مردم یاد می دادند) و به هیچ کس چیزی نمی آموختند ، مگر این که پیشاپیش بدو می گفتند : ما وسیله آزمایش هستیم کافر نشو (و آنچه به تو می آموزیم ، به آشوب و کفر منتهی می گردد . آن را بشناس و خویشتن را از آن به دور دار . لیکن مردم نصیحت نپذیرفتند و از آموخته هایشان سوء استفاده کردند) . از ایشان چیزهایی آموختند (و در راهی از آن استفاده کردند) که با آن میان مرد و همسرش جدائی می افکندند . (آری این شیطان صفتان گناه پیشه ، کفر ورزیدند ، چون این گونه یاهو گوئیها و افسانه سرانیهای گذشتگان را بهم بافتند و آن را وسیله آموزش جادو به یهودیان کردند) و حال آن که با چنین جادوی (خویش) نمی توانند به کسی زیان برسانند مگر این که با اجازه و خواست خدا باشد . و آنان قسمتهائی را فرا می گرفتند که برایشان (از لحاظ دنیا و آخرت) زیان داشت و بدیشان سودی نمی رساند . و مسلماً می دانستند هر کسی خریدار این گونه متاع باشد ، بهره ای در آخرت نخواهد داشت . و چه زشت و ناپسند است آنچه خود را بدان فروخته (و آن را پیشه خویشتن ساخته اند) اگر می دانستند (و علم و دانشی می داشتند) . بقره - 102

* * *

سوال: پدرم حج فرض را اداء نتوانست و وفات کرد، حالا اگر من از طرف ایشان به حج بروم آیا از عهده وی ساقط می گردد، قابل یاد آوری است که ایشان وصیت به حج نکرده بودند؟

جواب: اینکه شما از طرف متوفی (پدر) فریضة حج را انجام دهید از عهده وی ساقط می شود. در صحیحین از عبدالله بن عباس رضی الله عنهما روایت است که زنی برای رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم گفت: { إن فريضة الله أدرکت أبی شیخاً کبیراً لا یثبت علی الراحلة، فأحج عنه قال نعم و ذلك فی حجة الوداع. } (همانا فریضة خداوند جل جلاله (حج بیت الله) هنگام سالخوردگی و پیری به پدرم رسید که بر شتر سوار شده نمی تواند ، آیا من از طرف ایشان حج کنم، فرمود: بلی.

و این واقع در حجة الوداع رخ داد.)

{ و إن لم یوص به ای بالاحجاج فتبرع عنه الوارث.....فحج بنفسه أو أحج عنه غیره جاز { الدر المختار علی هامش رد المحتار باب الحج عن الغير - ج 3 - 331

* * *

سوال: يك شخص در وقت ازدواج به عنوان شرط نکاح خانمش را اختیار داد و گفت: اگر من تا مدت یک سال خبر تو نگیرم و مصارف خانه را نپردازم، تو آزاد هستی و حق داری خودت را طلاق بدهی، حالا که بیشتر از یک سال سپری شده است، نه آن شوهر آمد و نه خبر گیری کرد و نه مصارف خانه را پرداخت، در این صورت آیا خانم حق طلاق گرفتن را دارد یا خیر؟

جواب: تفویض طلاق شرعا جایز است و در صورت مسئوله خانم مذکور اختیار دارد که پس از تحقق شرط طلاق بگیرد. والله أعلم

* * *

سوال: در یکی از شهرهای غربی و دور از دیگران زندگی می کنم، کسی را نمی شناسم که از وی سوالهایم را بپرسم، ببخشید از اینکه شما را زحمت می دهم، سوالم این است که آیا در حمام در حالت برهنه غسل کردن جایز است؟ و آیا در منزل در حالت تنهایی تقریبا شبه برهنه بودن اشکال شرعی دارد؟ منتظر جواب شما هستم، تشکر.

جواب: باید خاطر نشان ساخت که نزد جمهور علماء ستر عورت در خلوت واجب می باشد، ولی اگر ضرورت باشد، مانند قضای حاجت و غسل کردن در حمام مستور مشکلی نیست { وقیل یجوز أن يتجرد للغسل } (و گفته شده که جایز است برای غسل برهنه شود) غنیة المستملی اما در مورد برهنه بودن در اتاق تنها باید گفت شخصی از رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم درباره برهنه بودن در خلوت پرسید، آنحضرت صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: { الله أحق أن یتستحیا منه من الناس } (خداوند بر حق تر است نسبت به مردم که از وی حیا شود) بخاری علاوه بر آن مسلمان باید از فرشته های کرام الحافظین حیا کند.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: { إياکم و التعری فإن معکم من لا یفارقکم إلا عند الغائط و حين یفضی الرجل إلى أهله فاستحیوهم و أکرموهم } (هان از برهنه شدن پرهیزید، هر آینه با شما کسانی (فرشتگانی) اند که از شما دور نمی شوند، مگر در هنگام قضای حاجت و وقتی که

مرد با خانمش تنها می شود (خلوت می گزیند)، پس از آنها حیا نمائید و آنها را گرمی دارید.) ترمذی
همچنان حیا از فرشتگانی رعایت شود که علاوه از کرام الحافظین اند و در خانه ها گردش می کنند
و برای اهل منزل دعای رحمت و مغفرت می نمایند، رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: { لا
تدخل الملائكة بیتا فيه کلب ولا صورة } (فرشته ها در خانه ای که در آن سگ و تصویر باشد، داخل
نمی شوند) مسلم

از حدیث شریف فوق الذکر معلوم شد که فرشته های اند که داخل منازل می آیند، پس بهتر است
از آنها نیز حیا شود.

* * *

سوال: اگر کسی برای حج کردن از مردم بطور گدایی و خیرات پول طلب کند جایز است؟

جواب: حج بیت الله المبارک بر کسی فرض است، که استطاعت و اقتدار مالی دارد، بوسیله گدایی
و خیرات صحیح نیست.

الله متعال فرمود: { وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا } (و حجّ این خانه واجب الهی

است بر کسانی که توانایی (مالی و بدنی) برای رفتن بدانجا را دارند.) آل عمران - 97

{ و أما القدرة على الزاد والراحة فالفقهاء على أنه من شرط الوجوب فلا وجوب أصلا يتعلق بالفقير

لاشترط الاستطاعة في آية الحج } البحر الرائق كتاب الحج - ج - 2 - 335

* * *

**سوال: در یکی از شیهای زمستانی که آب خیلی سرد بود و قابل استعمال نبود، تیمم کردم و نماز
فجر را خواندم زیرا اگر آب را گرم می کردم نماز قضا می شد، آیا این تیمم و نماز صحیح است و یا خیر؟**

جواب: شخص مسلمان باید در هنگام ادای نماز وضو کند و اگر غسل واجب باشد، غسل نموده و
نماز را اداء کند، و در این امر سهل انگاری نشود و اگر کسی بدون عذر شرعی بجای وضو و یا غسل
تیمم نماید این کار وی جایز نبوده و نمازش باطل می باشد. که باید آنرا اعاده کند.

الله متعال فرمود: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا } (ای مومنان وقتی که برخیزید بسوی
نماز پس بشوئید رویهای تان و دستهای تان تا آرنجها و مسح کنید سرهای تان را و (بشوئید) پاهاى تان
تا شتالنگ ها و اگر باشید جنب پس خوب پاک کنید.) المائدة 6

در صحیحین چنین وارد است: { لا تقبل صلاة أحدكم إذا أحدث حتى يتوضأ } (قبول نمی شود نماز یکی از شما وقتی که قضاى حاجت کند تا اینکه وضو نماید.)

ولى اگر آب موجود نباشد و یا استعمال آب به سبب بیماری ضرر داشته باشد در آنصورت تیمم جایز است. { وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ } (و اگر باشید بیمار و یا به سفر یا بیاید یکی از شما از قضاى حاجت یا رفته باشید نزدیک زنان پس نیابید آب پس تیمم کنید خاک پاک را پس بمالید بر روی های تان و دستهای تان از آن) المائدة 6

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا } (ای کسانی که ایمان آورده اید ! در حالی که مست هستید به نماز نایستید تا آن گاه که می دانید چه می گوئید ، و به نماز نایستید در حالی که جنب هستید تا آن گاه که غسل می کنید ، مگر این که مسافر باشید . و اگر مریض یا مسافر بودید و یا این که از پیشاب برگشتید ، و یا این که با زنان نزدیکی کردید و (در همه این احوال) آبی نیافتید ، با خاك پاک تیمم کنید و (برای این منظور ، با خاك) چهره و دستهایتان را مسح کنید . بیگمان خداوند عفوکننده و آمرزنده است .) نساء 43

{ عن عمران بن حصين رضى الله عنه قال: كنا مع رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فى سفر فصلى بالناس فإذا هو برجل معتزل فقال: ما منعك أن تصلى؟ قال: أصابتنى جنابة ولا ماء، قال صلى الله عليه وآله وسلم: عليك بالصعيد فإنه يكفيك } (از عمران بن حصین رضی الله عنه روایت است که گفت: در سفری با رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم بودیم پس برای مردم نماز داد، سپس شخص گوشه گیری را دید پس برایش گفت: چه چیز ترا از نماز بازداشت؟ آن شخص گفت: جنب شده ام و آب نیست، آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: تو باید با خاک پاک تیمم نمایی و آن برای تو کافی است.) متفق علیه در صورت مسئوله ولو نماز قضاء شود باید آب را قابل استعمال (گرم) نموده وضو شود، پس چون شرط نماز که عبارت از وضو می باشد، اداء نشده است، فلهاذا نماز شما باطل بوده و باید اعاده گردد. شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله گفته است: { و من استيقظ آخر وقت صلاة و هو جنب و خاف إن اغتسل خرج الوقت، اغتسل و صلي و لو خرج الوقت } (و کسیکه در آخر وقت نماز بیدار شد در حالیکه جنب باشد و خوف این داشت که اگر غسل کند وقت نماز خارج می شود، (در این صورت)

غسل نماید و نماز را بخواند، هر چند که وقت نماز خارج شود.) الاختیارات الفقهیة

همچنان در کتاب رد المحتار باب التیمم ج 1 - 216 چنین ذکر شده است:

{ قال في البحر فصار الاصل أنه متى قدر على الاغتسال بوجه من الوجوه لا يباح التيمم اجماعاً }

* * *

سوال: خانمم در اثنای رمی جمرات بیمار و ضعیف شده بود، من از طرف وی نیابة رمی جمرات را

انجام دادم، آیا این عمل من در شریعت جایز است؟

جواب: الله متعال می فرماید: { يُرِيدُ اللَّهُ يَكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ يَكُمُ الْعُسْرَ } (می خواهد خدا به شما

آسانی و نمی خواهد به شما دشواری) بقره 185

همچنان: { مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ } (نمی خواهد خدا که مشروع کند بر شما مشقتی) مانده 6

بنابران در صورت بیماری و ضعف که عذر شرعی به حساب می رود وکالت رمی جمار جایز می باشد.

{ و لو ترك شيئاً من الواجبات بعذر لاشيء عليه } (اگر چیزی از واجبات را بنابر عذر شرعی ترک کرد

بر وی چیزی نیست.) رد المحتار باب الجنایات ج 2 - 275

* * *

سوال: اگر زنی قبل از احرام حج حایضه شود، چگونه حج را انجام دهد.

جواب: اگر زنی قبل از احرام حایضه شود ، بجز طواف فرضی (افاضه) همه ارکان و مناسک حج را

اداء نماید ولی طواف افاضه را پس از طهارت انجام دهد.

رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم برای عایشه رضی الله عنها فرمود: { افعلی ما یفعل الحاج غیر ألا

تطوفی بالبيت حتى تطهري } (انجام بده آن (مناسک) را که حاجی انجام میدهد، مگر طواف خانه

(کعبه) را مکن تا اینکه طهارت حاصل نمایی) متفق علیه

{ إذا حاضت المرأة عند الإحرام اغتسلت و أحرمت وصنعت كما يصنع الحاج غیر أنها لا تطوف بالبيت

حتى تطهر } (چون زن هنگام احرام حایض شود، غسل کند و احرام نماید و هر چه حاجی انجام

میدهد، آنرا انجام دهد، مگر وی (زن) طواف نکند تا اینکه طاهر شود.) هداية باب التمتع ج 1 - 246

* * *

سوال: آیا با حج کردن همه گناهان معاف می گردد.

جواب: در صورتیکه حاجی فحش گوئی و فسق را ترک نموده و از همه گناهان توبه نصح نماید،

إن شاء الله تعالی همه گناهان صغیره و کبیره اش بخشیده خواهد شد.

رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید: { من حج فلم یرفث، و لم یفسق رجع کیوم ولدته أمه {

(کسیکه حج کند و فحش گوئی نکرده و فسق ننماید، مانند روزیکه مادرش او را زائیده بود (بی گناه)

باز می گردد.) متفق علیه

همچنان: { العمرة إلى العمرة كفارة لما بينهما و الحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة { (عمره تا عمره

محو کننده است آنچه را که در میان آنهاست (از گناه) و حج مقبول مکافاتى جز بهشت ندارد) متفق علیه

اما باید خاطر نشان ساخت که حقوق العباد داخل این عفو نمى گردد و نیز حقوق الله مانند قضاء نماز

و زکات را حتى الوسع اداء نماید.

{هل الحج يكفر الكبائر؟ قيل نعم....و قيل غير المتعلقة بالآدمى....} رد المختار على الدر المختار (ابن عابدین)

پاسخ از:

حاج محمد ضابط خلیلی